

Nr 346.

Godkänd av första kammaren den 5 juni 1926.

Godkänd av andra kammaren den 5 juni 1926.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner nr 109 med förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbete m. m., nr 110 med förslag till förordning om ändrad lydelse av vissa delar av förordningen den 31 mars 1922 angående uppbörd av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete m. m., nr 155 angående lån till organisationskostnader m. m. för en ny riksförsäkringsanstalt samt nr 221 angående överförande till indragingsstat av ordinarie befattningshavare hos riksförsäkringsanstalten m. m. jämte i förevarande ärenden väckta motioner.

(Andra särskilda utskottets utlåtande nr 1.)

Till KONUNGEN.

Genom en den 25 februari 1926 dagtecknad proposition nr 109 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag om försäkring för olycksfall i arbete,
- 2) lag om riksförsäkringsanstalten, samt
- 3) lag angående ändrad lydelse av 1 och 6 §§ i lagen den 29 juni 1917 om försäkringsrådet.

Genom en likaledes den 25 februari 1926 dagtecknad proposition nr 110 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden sagda dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning om ändrad lydelse av vissa delar av förordningen den 31 mars 1922 angående uppbörd av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, samt

- 2) förordning om ändrad lydelse av vissa delar av förordningen den 11 juni 1918 angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall.

Dessutom har Eders Kungl. Maj:t i tvenne den 25 februari och 16 april 1926 dagtecknade propositioner nr 155 angående lån till organisationskostnader m. m. för en ny riksförsäkringsanstalt samt nr 221 angående överförande till indragningsstat av ordinarie befattningshavare hos riksförsäkringsanstalten m. m. föreslagit vissa åtgärder, bland annat betingade av det med propositionen nr 109 framlagda förslaget till omorganisation av den sociala olycksfallsförsäkringen.

I samband med nu nämnda propositioner har riksdagen behandlat tretton i förevarande ämnen väckta motioner.

Vidkommande först Eders Kungl. Maj:ts med propositionen nr 109 framlagda förslag till omorganisation av den sociala olycksfallsförsäkringen vill riksdagen framhålla, att de i nämnda proposition verkställda utredningar rörande den sociala olycksfallsförsäkringen enligt riksdagens mening bekräftat, att denna försäkrings nuvarande organisation är behäftad med vissa bristfälligheter. Det torde sålunda få anses ovedersägligt, att en organisation, enligt vilken flera olika försäkringsinrättningar omhänderhava försäkringen, kommer att medföra en viss olikformighet framför allt beträffande skaderegleringen, som är ägnad väcka de försäkrades misstro till försäkringen och dess bärare. Denna brist på likformighet vid bestämmandet av de skadades ersättningar kan befaras göra sig särskilt gällande vid den mycket betydelsefulla invaliditetsbedömningen, där skälighetsprövning ofta spelar en stor roll. Därjämte torde det få anses ådagalagt, att försäkringens splittring på ett flertal försäkringsinrättningar och den därmed följande konkurrensen mellan dessa inrättningar medfört en icke önskvärd ojämnhet i fråga om premiesättningen. Härtill kommer även, att den nuvarande splittringen av olycksförsäkringen givetvis kommer att försvåra samarbetet mellan denna och övriga socialförsäkringsgrenar. Slutligen har den anmärkningen framställts mot olycksfallsförsäkringens nuvarande förvaltningsapparat, att den medför större kostnader än som skulle erfordras, därest försäkringsverksamheten vore koncentrerad till en på lämpligt sätt organiserad centralanstalt. Det synes riksdagen önskvärt, att åtgärder vidtagas till undanröjande av de av riksdagen ovan framhållna olägenheterna, vare sig detta lämpligen kan ske inom den nuvarande organisationens ram eller genom övergående till en helt ny organisation.

Även om riksdagen sålunda är av den uppfattningen, att olycksfallsförsäkringens nuvarande organisation icke kan anses på ett tillfredsställande sätt motsvara de krav en dylik organisation bör tillgodose, har riksdagen icke kunnat bifalla det av Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget till lösning av förevarande organisationsfråga. Enligt nämnda förslag skulle den nya riksförsäkringsanstalten stå under ledning av en riksförsäkringsstämma bestående av representanter för staten, arbetsgivarna och arbetarna. Av stämmans 30 ledamöter skulle staten utse 16 samt organisationer av arbetsgivare och arbetare vardera 7 representanter. Förslaget innebär emellertid i motsats till vad som enligt nu gällande bestämmelser är fallet, att samtliga kostnader för olycksfallsförsäkringens förvaltning skola bestridas av arbetsföretagen, d. v. s. av

arbetsgivarna. Departementschefen har beträffande denna fråga uttalat, att om man erkänner, att de av olycksfall i arbete föranledda ersättningarna skola bäras av arbetsgivarna, finns intet skäl för att den till genomförande av lagstiftningens syfte erforderliga förvaltningen skall bekostas av någon annan. Inom riksdagen har den åsikten framförts, att, därest den föreslagna centralanstaltens samtliga förvaltningskostnader skulle bestridas av arbetsgivarna, det måste från deras sida framstå såsom ett berättigat krav att erhålla ett bestämmande inflytande på denna anstalts förvaltning. Det har häremot gjorts gällande, att majoritet i riksförsäkringsstämman för arbetsgivarnas representanter innebure en oegentlighet i så måtto, att den part, som hade att bestrida kostnaden för de ersättningar, som gällande lag tillerkänner genom olycksfall i arbete skadade arbetare och dessas efterlevande, skulle genom en dylik anordning beredas ett otillbörligt inflytande på bestämmandet av dessa ersättningar, varigenom de skadades rätt skulle komma att äventyras. Riksdagen kan emellertid icke dela den uppfattning, som kommit till uttryck i Eders Kungl. Maj:ts förslag, nämligen att en dylik stark begränsning av arbetsgivarnas inflytande på försäkringens förvaltning skall betraktas såsom nödvändig för skapande av erforderliga garantier för tillgodoseende av de skadades rätt.

Såsom en brist hos det föreliggande organisationsförslaget vill riksdagen även framhålla, att de mindre arbetsgivarna, bland vilka en stor del tillhöra jordbruket, knappast skulle bliva representerade i stämman, oaktat de utgöra omkring $\frac{5}{6}$ av landets samtliga till ett antal av omkring 350,000 uppgående arbetsgivare. Även om dessa mindre arbetsgivare bestrida en blott relativt liten del av skadeersättningarnas sammanlagda belopp, utgöra de dock en betydande intressegrupp, som enligt riksdagens mening borde hava tillförsäkrats särskild representation.

Riksdagen vill även framhålla, att den centralisering av olycksfallsförsäkringen tillsammans med borttagandet av karenstiden, som Eders Kungl. Maj:ts förslag avser att åstadkomma, till viss del betingas av den möjlighet till decentralisation av behandlingen av de kortvariga olycksfallen, som ett genomförande av den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna sjukkassereformen kunde väntas komma att medföra. Denna möjlighet till ökat samarbete mellan sjuk- och olycksfallsförsäkringen har så till vida skjutits på framtiden, som riksdagen för sin del icke ansett sig kunna bifalla det framlagda förslaget till omorganisation av den frivilliga sjukförsäkringen. Därest emellertid en blivande utredning av denna fråga kommer att resultera i ett förordande av det av riksdagen framlagda förslaget till ordnande av nämnda försäkring, torde därmed möjlighet hava skapats till ett värdefullt samarbete mellan de båda försäkringsgrenarna.

Enligt riksdagens uppfattning torde en definitiv lösning av den sociala olycksfallsförsäkringens organisationsfråga böra föregås av en prövning även av det förslag, som framlagts i motionerna I: 296 och II: 424, vilket förslag innebär en centralisering av skaderegleringen, åtminstone i vad densamma avser viktigare ersättningsfrågor.

Ehuru riksdagen sålunda på grund av ovan anförda skäl ansett sig icke kunna bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, i vad detsamma avser en omorganisation av den sociala olycksfallsförsäkringen, har riksdagen funnit hinder icke möta att likväl till prövning upptaga sådana delar av förslaget, som innebära ändringar i olycksfallsförsäkringslagens materiella bestämmelser och som icke sammanhånga med organisationsfrågan, och får riksdagen i förevarande hänseenden åberopa vad därom anförts i andra särskilda utskottets av riksdagen i dessa delar godkända utlåtande nr 1, varav tryckt exemplar bifogas.

Riksdagen får sålunda tillkännagiva,

A) att de med propositionen nr 109 framlagda förslagen till lag om riks-försäkringsanstalten samt lag angående ändrad lydelse av 1 och 6 §§ i lagen den 29 juni 1917 om försäkringsrådet icke vunnit riksdagens bifall,

B) att riksdagen i anledning av det med propositionen nr 109 framlagda förslaget till lag om försäkring för olycksfall i arbete för sin del antagit lag om ändring i vissa delar av lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete med den lydelse, som föreslagits i ovannämnda utlåtande.

Vidkommande frågan om den s. k. karenstiden vill riksdagen i anslutning till vad ovan anförts och under framhållande av önskvärdheten av borttagande eller begränsning av nämnda karenstid anhålla, att Eders Kungl. Maj:t efter närmare utredning av berörda spörsmål måtte till nästa års riksdag framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Slutligen får riksdagen anmäla,

att det med propositionen nr 109 framlagda förslaget till lag om försäkring för olycksfall i arbete icke kunnat av riksdagen bifallas i vidare mån än som framgår av vad ovan anförts,

att det med propositionen nr 110 framlagda förslaget till förordning om ändrad lydelse av vissa delar av förordningen den 31 mars 1922 angående uppbörd av avgifter för försäkringar i riks-försäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete icke kunnat av riksdagen bifallas,

att riksdagen, som icke kunnat bifalla det med propositionen nr 110 framlagda förslaget till förordning om ändrad lydelse av vissa delar av förordningen den 11 juni 1918 angående en särskild för fiskare avsedd försäkring för skada till följd av olycksfall, i vad det avser §§ 11 och 12, för sin del antagit förordning om ändrad lydelse av § 1 i förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall med den lydelse, som föreslagits i utskottets utlåtande nr 1, samt

att riksdagen, med hänsyn till vad ovan under A) anförts, funnit de med propositionerna nr 155 angående lån till organisationskostnader m. m. för en ny riks-försäkringsanstalt och nr 221 angående överförande till indragningsstat av ordinarie befattningshavare hos riks-försäkringsanstalten m. m. framlagda förslagen, utom i vad avses ordinarie förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten, hava förfallit.

Stockholm den 5 juni 1926.

Med undersätlig vörndnad.